

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

25 januari 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN, INTERNATIONALE SAMENWERKING EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het voornemen van de federale regering om de subsidies voor de Kamers van Koophandel in het buitenland te schrappen

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over buitenlandse ontwikkelingshulp aan Zuid-Afrika

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme

Dinsdag 25 januari 2005

Voorzitter: Mevrouw Miet Smet

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 13.37 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het voornemen van de federale regering om de subsidies voor de Kamers van Koophandel in het buitenland te schrappen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het voornemen van de federale regering om de subsidies voor de Kamers van Koophandel in het buitenland te schrappen.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, in De Tijd van 14 december 2004 stond te lezen dat de federale regering de subsidies voor de 45 Belgische kamers van koophandel in het buitenland wil schrappen. Het zou hier om een gezamenlijke beslissing van minister De Gucht en minister Verwilghen gaan. De Federatie van Kamers van Koophandel en Nijverheid van België, die de 45 kamers van koophandel in het buitenland en de 16 kamers van koophandel in het binnenland verenigt, vreest dat het stopzetten van deze subsidiëring tot het stilvallen van de werking van de buitenlandse kamers van koophandel zou kunnen leiden.

Als ik goed ben ingelicht, bedraagt deze subsidie jaarlijks meer dan 1 miljoen euro. Dit is uiter-

aard geen onbelangrijk bedrag. De vraag is of het wegvallen van deze steun nadelige gevolgen voor de Vlaamse bedrijven en, meer bepaald, voor de Vlaamse exporteurs zou inhouden.

De activiteiten van de kamers van koophandel in het buitenland omvatten onder meer het streven naar verbetering van de wederzijdse handelsbetrekkingen, het verstrekken van diensten aan zakenmensen, het bezorgen van handelscontacten, het bijstaan van bezoekers, het helpen opzetten van lokale structuren, het opstellen van business directories, het helpen van bedrijven om de lokale BTW te recupereren en het organiseren van seminars, zendingen en andere activiteiten die in de sfeer van de buitenlandse handel moeten worden gesitueerd. Het valt op dat een gedeelte van deze lijst de activiteiten van de Vlaamse economische vertegenwoordigers in het buitenland overlapt of aanvult.

De federale toelagen zijn in het verleden op basis van het actieprogramma van de betrokken kamers van koophandel toegekend. In welke mate deze programma's echt zijn uitgevoerd en hoe efficiënt de ondernomen acties zijn gebleken, is niet steeds even duidelijk. Ongeveer vijftien jaar geleden zijn de handelsattachés geregionaliseerd. De BDBH heeft de kamers van koophandel doorheen de jaren geregeld aangewend als een relais om de, door het wegvallen van de federale handelsattachés, ontstane leemtes op te vangen. De kamers van koophandel in het buitenland hebben hiervoor een bijkomende subsidie ontvangen.

Ik vraag me af of het wegvallen van alle of sommige kamers van koophandel in het buitenland nadelige gevolgen voor de dienstverlening aan Vlaamse exporteurs en voor de promotie van de Vlaamse export zou hebben.

Van Nieuwenhuysen

Voorzover ik hierover kan oordelen, hebben de kamers van koophandel in het buitenland op het vlak van de exportbevordering geen grote toegevoegde waarde opgeleverd. Ik heb zelfs de indruk dat sommige actieplannen destijds zijn opgesteld om het bestaan van de betrokken kamer van koophandel te rechtvaardigen. Het is niet zeker of al deze plannen op het terrein zijn uitgevoerd. Op die plaatsen waar geen handelsattaché is gevestigd of waar de handelsattaché te veel opdrachten heeft gekregen, krijg ik evenwel te horen dat de kamers van koophandel wel degelijk een nut hebben. Zo is recent besloten een Vlaams-Chinese kamer van koophandel op te richten. Dit initiatief toont aan dat de kamers van koophandel nuttig kunnen zijn. Het loont misschien de moeite eens na te gaan of de beslissing van de federale regering de Vlaamse Regering eventueel mogelijkheden biedt.

Mevrouw de minister, hoe evalueert u tot dusver de werking van de kamers van koophandel in het buitenland? Bent u van oordeel dat ze een rol kunnen spelen in de uitbouw van lokale netwerken? Kunnen sommige kamers van koophandel in het buitenland eventueel tot Vlaamse kamers van koophandel worden omgebouwd of in het Vlaams netwerk worden ingeschakeld? Zouden ze op die manier een bijdrage tot een meer zichtbare aanwezigheid van het Vlaams bedrijfsleven in het buitenland kunnen leveren? Ik zou het spijtig vinden indien dit denkspoor niet in overweging wordt genomen. Ik beschik niet over voldoende informatie om me over het nut van deze omschakeling uit te spreken, maar nader onderzoek van deze mogelijkheid lijkt me alvast aangewezen. Mijn concrete vraag is dan ook of u reeds een dergelijk initiatief hebt genomen en, indien dit nog niet is gebeurd, of u bereid bent om deze zaak nader te bestuderen.

De voorzitter: Minister Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Van Nieuwenhuysen het klopt dat de Belgisch-Luxemburgse kamers van koophandel in het buitenland op het einde van 2004 voor een voldongen feit zijn geplaatst. De federale regering heeft besloten de subsidiëring stop te zetten. Deze beslissing geldt uiteraard niet voor de Belgisch-Luxemburgse kamers van koophandel in het binnenland.

De cijfers van de heer Van Nieuwenhuysen kloppen evenwel niet helemaal. In 2004 hebben de 28 kamers van koophandel in het buitenland en de 8 kamers van koophandel in het binnenland van de federale overheid respectievelijk 960.048 euro en 203.000 euro aan subsidies ontvangen.

Wat de dienstverlening aan Vlaamse exporteurs en de promotie van de Vlaamse export betreft, is het op dit ogenblik moeilijk om de precieze gevolgen van het wegvallen van de subsidiëring van de Belgisch-Luxemburgse kamers van koophandel in het buitenland in te schatten.

Alvorens de vraag van de heer Van Nieuwenhuysen over de evaluatie van de werking van de Belgisch-Luxemburgse kamers van koophandel in het buitenland te beantwoorden, zal ik eerst even beknopt schetsen hoe de federale regering de subsidies aan diezelfde kamers van koophandel tot voor kort heeft toegekend.

De kamers van koophandel moesten een subsidieaanvraag indienen bij het secretariaat van het agentschap voor de Buitenlandse Handel. Volgens artikel 3 van bijlage 1 van het samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten met betrekking tot de oprichting van het agentschap voor de Buitenlandse Handel van 24 mei 2002 had de raad van bestuur van het agentschap voor de Buitenlandse Handel tijdens een eerste werkvergadering de relatie met de kamers van koophandel moeten bepalen. Tijdens deze vergadering is een adviescommissie in het leven geroepen, die in de praktijk evenwel nooit een juridische basis heeft gekregen. De federale minister van Buitenlandse Zaken heeft steeds over de subsidiëring en over de hieraan verbonden budgetten beslist. De minister van Buitenlandse Zaken heeft de adviescommissie wel steeds gevraagd om advies in te winnen bij de regionale exportinstanties die er deel van uitmaken. In dit verband heeft Export Vlaanderen onder meer de Vlaamse economische vertegenwoordigers en de handelssecretarissen in het buitenland bevraagd. Over het algemeen genomen, kennen deze mensen de in hun standplaats gevestigde Belgisch-Luxemburgse kamer van koophandel immers zeer goed. Een verdere betrokkenheid van de regio's is er nooit geweest bij dit dossier.

Toen ik de beslissing van de federale regering heb vernomen, heb ik twee initiatieven genomen.

Moerman

In overleg met de andere gewesten heb ik minister De Gucht op 24 december 2004 schriftelijk gevraagd om zijn beslissing weer in overweging te nemen. De beslissing van de federale regering om de subsidies stop te zetten, is immers zonder voorafgaand overleg genomen. Er is geen enkele wettelijke basis om de federale budgettaire verantwoordelijkheid ten aanzien van de subsidies van de kamers van koophandel in het buitenland in vraag te stellen. Tot op heden heb ik op dit schrijven nog geen antwoord ontvangen.

Na ontvangst van de brief die minister De Gucht me op 9 december 2004 heeft gestuurd om me van het stopzetten van de subsidies op de hoogte te brengen, heb ik Export Vlaanderen de opdracht gegeven om de gedurende de voorbije jaren geleverde bijdrage aan de reeds vermelde adviescommissie te evalueren. Uiteindelijk kan deze nieuwe situatie een goede gelegenheid vormen om de werking van de betrokken kamers van koophandel eens te evalueren. Voor een globale evaluatie van hun werking of van hun bijdrage tot de dienstverlening aan de Vlaamse exporteurs is het momenteel nog te vroeg. Ik kan hier enkel de voorlopige vaststellingen van mijn diensten naar voren brengen.

Ten eerste, het nut van de kamers van koophandel in het buitenland is sterk aan de werking en aan de structuur van de afzonderlijke kamers in de verschillende landen gebonden. Eigenlijk komt het erop neer dat de werking van de kamers van land tot land sterke verschillen vertoont.

Ten tweede, er is een gebrek aan eenduidige normen inzake deugdelijk bestuur.

Ten derde, in de praktijk blijken de kamers van koophandel die uitstekend werk leveren goed gestructureerd te zijn en blijken de kamers van koophandel die minder goed werk leveren op een eerder amateuristische leest te zijn geschoeid.

Ten vierde, de kamers van koophandel die degelijk functioneren, leveren een duidelijke meerwaarde voor onze handelsbetrekkingen op. Deze kamers van koophandel leveren ongetwijfeld een bijdrage tot de dienstverlening aan de Vlaamse exporteurs.

Zodra de volledige evaluatie van de werking van de kamers van koophandel in het buitenland is af-

gerond, zal ik het Vlaams Parlement van mijn concrete conclusies op de hoogte brengen. Momenteel wil ik me tot een paar preliminaire opmerkingen beperken.

Het is uitgesloten dat de Vlaamse Regering de subsidiëring van de louter Belgisch-Luxemburgse kamers van koophandel zonder meer op zich zal nemen. Indien de Vlaamse Regering, na het voltooiën van de reeds vermelde evaluatie, het subsidiëren van de kamers van koophandel in het buitenland zou overwegen, zullen een aantal principes centraal worden geplaatst.

De dienstverlening moet de werking van Export Vlaanderen complementeren. Eventuele Vlaamse subsidies kunnen enkel betrekking hebben op het Vlaamse aandeel van de werking. Dit kan als een onderdeel van een Belgisch-Luxemburgse kamer van koophandel of als een eigen Vlaamse kamer van koophandel worden ingevuld. Subsidies kunnen enkel op basis van weloverwogen en objectieve criteria inzake efficiënt en deugdelijk bestuur worden verleend. Deze criteria moeten nog worden uitgewerkt. Bovendien zullen de subsidies enkel in verband met specifiek op economische en op handelsactiviteiten gerichte projecten kunnen worden toegekend.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Ik wil de door de minister naar voren gebrachte cijfers niet betwisten. Misschien heb ik zelf verkeerde informatie ontvangen.

Ik vind het alleszins hoopgevend dat de minister deze zaak niet zonder meer van zich afschuift. De minister heeft beloofd de werking van de kamers van koophandel in het buitenland te evalueren. Het is nu uiteraard nog te vroeg om al over de resultaten van deze evaluatie te kunnen beschikken. Uit de voorlopige resultaten blijkt vooral dat er een groot verschil tussen de betrokken kamers van koophandel is. Ik ben verheugd dat de minister de samenwerking met of de omvorming van een aantal kamers van koophandel niet op voorhand uitsluit. Ik wacht de resultaten van de evaluatie met belangstelling af. Ik ga ervan uit dat we deze zaak op dat ogenblik verder zullen kunnen bespreken.

De voorzitter: Minister Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman: Ik wil nog even opmerken dat ik in feite geen enkele optie uitsluit. Mijns inziens, moeten we ons pragmatisch opstellen. We moeten de resultaten van de evaluatie afwachten. Indien we tot een financiering overgaan, moeten we over objectieve criteria beschikken. Het kan in dat geval zowel over Vlaamse als over Belgisch-Luxemburgse kamers van koophandel gaan. Ik wil de combinatie van beide mogelijkheden op voorhand evenmin uitsluiten. We moeten gewoon wachten op de resultaten van de grondige evaluatie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over buitenlandse ontwikkelingshulp aan Zuid-Afrika

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vrancken tot de heer Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over buitenlandse ontwikkelingshulp aan Zuid-Afrika.

De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, op 1 oktober 2004 heeft aan de Universiteit Antwerpen een colloquium plaatsgevonden. Een medewerkster van de minister heeft daar op een bepaald ogenblik overigens het woord gevoerd. Ik heb het genoeg gehad deel te mogen uitmaken van de door professor Develtere voorgezeten werkgroep Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking. Deze werkgroep heeft een uit een aantal punten bestaand besluit naar voren gebracht. De minister heeft trouwens een paar van deze punten in zijn beleidsnota opgenomen.

De werkgroep heeft besloten dat de verdere defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking moet worden geconcretiseerd. Vlaanderen is klaar om een eigen ontwikkelingsbeleid te voeren. De federale middelen moeten op een gefaseerde manier en op basis van de formulering van budgettaire doelstellingen worden overgeheveld. Overheids-

middelen mogen immers niet aan te kleinschalige projecten worden besteed.

Momenteel doet zich een geografische concentratie voor. Vlaanderen werkt vooral samen met Zuid-Afrika, Mozambique en Marokko. Volgens de werkgroep moet Vlaanderen van de huidige keuze voor prioritaire partners afstappen. Het is logischer om andere criteria voor partnerlanden uit te werken en hulp te verstrekken aan de landen die deze hulp hardst nodig hebben. In de beleidsnota van de minister wordt de keuze voor prioritaire partners evenwel gehandhaafd.

Vlaanderen heeft een innovatief ontwikkelingsbeleid nodig, dat zijn grondslag moet vinden in de samenwerking met het federale en het gemeentelijke niveau en met de betrokken ngo's.

De werkgroep heeft tevens de nadruk gelegd op een kwalitatieve ontwikkelingssamenwerking. Wederzijdse resultaatsverbintenissen en evaluaties zijn essentieel bij de ondersteuning van lokale initiatieven.

Het uitwisselingsbeleid moet worden bijgestuurd. Heel wat mensen uit ontwikkelingslanden die in Vlaanderen studeren, willen zich hier nadien vestigen. Hierdoor genereren deze uitwisselingen geen effect in de ontwikkelingslanden.

Wat de prioritaire partners in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking betreft, staat Zuid-Afrika nog steeds aan de top. Alhoewel ik er straks nog op zal terugkomen, wil ik hier al even naar een aantal passages uit de beleidsnota van de minister verwijzen.

De minister is van mening dat Vlaanderen en Zuid-Afrika de meest intense politieke relaties moeten onderhouden en dat de Vlaamse overheid een politiek partnerschap met de Zuid-Afrikaanse overheid moet opbouwen. Dit betekent dat beide partners elkaar op afgesproken rechten en plichten moeten kunnen aanspreken. De bevestiging van de keuze voor Zuid-Afrika is een duidelijk teken van de Vlaamse wil om een gecontinueerd beleid te voeren en om een partnerschap op te bouwen.

Volgens de beleidsnota van de minister is Zuid-Afrika na het beëindigen van het apartheidsregime snel tot een drijvende politieke kracht voor de ont-

Vrancken

wikkeling van de regio en zelfs van het volledige continent uitgegroeid. Veel ontwikkelingslanden kijken op naar het beleid inzake maatschappelijke veranderingen dat door de Zuid-Afrikaanse regering wordt gevoerd. De minister wil overigens ten volle rekening houden met de wens van president Mbeki om de internationale ontwikkelingshulp maximaal in te zetten voor activiteiten die de overgang naar een echte regenboognatie helpen versnellen.

Recent heeft een Zuid-Afrikaanse correspondent in nummer 573 van het internettijdschrift 't Scheldt over grove onregelmatigheden van de felgeprezen Zuid-Afrikaanse overheid bericht.

Hij meldt onder meer: 'De Democratische Alliantie, de oppositie in het Zuid-Afrikaans parlement, heeft de voltallige ministerraad een ruime onvoldoende score gegeven ... en eindigt met de grootste kritiek die president Mbeki gekregen heeft voor zijn houding en commentaar over president Mugabe van Zimbabwe en voor zijn houding over MIV/Vigs. Enige kritiek van blanke kant maakt hij af als racisme'.

Over bedrog en corruptie heeft de correspondent er op gewezen dat: 'De Zuid-Afrikaanse regering moet elk jaar meer dan anderhalf miljard Rand bijpassen wegens bedrog en corruptie in de staatsdiensten. De wanadministratie van welzijnstoelagen kost het land oneindig veel geld. De heer Skweylya, minister van Maatschappelijke Ontwikkeling, heeft bedreigd dat de regering die verliezen niet langer zal dragen. Volgens hem ontvangen zowat 37.000 mensen een toelage die hen niet toekomt. Zowat 50 miljard Rand aan welzijnsgeld wordt elk jaar aan zowat 9 miljoen mensen in Zuid-Afrika door de staat uitbetaald. Daaronder vallen onder andere klachten over toelagen die nog steeds worden uitbetaald aan de ouders van 14.400 kinderen die al zijn overleden.' en dat 'Het hoofd van Financiën, de heer Sebusi, is op 12 augustus geschorst omdat er informatie over ongerijmdheden werd ontvangen. Hij zou transacties hebben aangegaan die niets met zijn opdracht te maken hadden. Verscheidene aanklachten wegens wanbestuur tegen hem worden ook onderzocht. De gewezen secretaris van de Noord-Kaapse wetgever, de heer Mashope, is ook onlangs wegens wanpraktijken geschorst.' Tot zo ver enkele citaten.

Mijns inziens, zou minister De Gucht, na zijn bezoek aan Kongo, eens naar Zuid-Afrika moeten trekken om de kwaliteiten van de plaatselijke ministers te evalueren.

Mijnheer de minister, in hoeverre bent u op de hoogte van wanpraktijken binnen de Zuid-Afrikaanse overheid? Zijn deze wanpraktijken te rijmen met de inhoud van uw beleidsnota?

Zoals ik daarnet al heb gezegd, maakt uw beleidsnota gewag van 'de wil van de Vlaamse Regering om intense politieke relaties met Zuid-Afrika te onderhouden, om de samenwerking voort te zetten, om het politiek partnerschap met de Zuid-Afrikaanse overheid verder te ontwikkelen en van de mogelijkheid voor beide partners om elkaar op afgesproken rechten en plichten te wijzen. Zuid-Afrika is gedurende decennia de paria van het continent geweest. Na het beëindigen van het apartheidsregime is het snel tot een van de drijvende politieke en economische krachten voor de ontwikkeling van de regio en zelfs van het volledig continent uitgegroeid. Veel ontwikkelingslanden kijken hoopvol op naar het Zuid-Afrikaans beleid inzake maatschappelijke verandering. De Vlaamse Regering wil ten volle rekening houden met de wens van president Mbeki om alle internationale ontwikkelingshulp maximaal in te zetten voor activiteiten die de overgang naar een ware regenboognatie helpen versnellen.' Dit zijn allemaal uitspraken uit uw beleidsnota.

De Vlaamse Regering wil het nieuwe landbouwbeleid van de Zuid-Afrikaanse regering steunen. Zult u aan deze steun voorwaarden verbinden? Zult u van de Zuid-Afrikaanse regering garanties vragen om de huidige landbouwbedrijven te vrijwaren van de onteigeningen en de willekeurige herverdelingen die in Zimbabwe hebben plaatsgevonden? De houding die president Mbeki ten aanzien van president Mugabe aan de dag legt, zou voor het Zuid-Afrikaanse landbouwbeleid nefaste gevolgen kunnen hebben.

Op pagina 22 van de beleidsnota staat te lezen dat u tijdens de eerste helft van deze legislatuur de nodige initiatieven zult nemen om tot een ontwerp van kaderdecreet betreffende de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking te komen. In dit kaderdecreet zullen de visie, de doelstellingen, de keuzecriteria, de instrumenten en de evaluatiemechanismen van de ontwikkelingssamenwerking worden vastgelegd.

Vrancken

Wat moet ik mij hierbij voorstellen? Zult u dit kaderdecreet ook op de samenwerking met Zuid-Afrika toepassen? Zult u, indien de in het door mij aangehaalde magazine gepubliceerde beweringen kloppen, uw houding ten aanzien van deze bevoorrechte partner herzien?

Jaarlijks vindt een officieel overleg tussen de Vlaamse en de Zuid-Afrikaanse regering plaats. In 2005 moet dit overleg in het opstellen van een gezamenlijke strategienota uitmonden. Zult u de corruptie en het wanbeleid tijdens deze gesprekken ter sprake brengen? Zult u aan een verdere samenwerking voorwaarden verbinden?

Mevrouw Miet Smet: Alvorens het woord aan de minister te geven, zou ik zelf een opmerking willen maken.

Ik ben al vaak in het Zuid-Afrikaanse parlement geweest. Ik heb reeds met heel wat Zuid-Afrikaanse ministers en volksvertegenwoordigers contact gehad. Zuid-Afrika is een van de weinige naties in Afrika die over een degelijk werkend parlement en regering beschikken. Het is natuurlijk gemakkelijk hierop kritiek te geven. De overheid werkt daar nooit zoals in ons land. We moeten dit steeds in zijn Afrikaanse context beschouwen.

Zuid-Afrika kan een belangrijke rol in Afrika vervullen. Het gaat trouwens niet enkel om de toestand in Afrika. Het gaat vooral om het samenleven van blanken en zwarten. Dit moet lukken. Indien het in Zuid-Afrika niet lukt, betekent dit een ramp voor heel de wereld.

Ik ken aartsbisschop Tutu zeer goed. Ik kom vrij vaak in Zuid-Afrika. Ik weet welke opmerkingen over de Zuid-Afrikaanse regering worden gemaakt. President Mbeki heeft veel te laat en eigenlijk nog steeds niet genoeg aandacht aan aids geschonken. Het feit dat de zoon van de heer Mandela onlangs aan aids is gestorven heeft hierin verandering gebracht.

Het gevolg van dit overlijden is dat een zeer grote figuur zich over aids heeft durven uitspreken. Voor het overige wordt in Zuid-Afrika zo goed als nooit over dit onderwerp gesproken. Ik neem mijn hoed af voor de heer Mandela. Het is lovenswaardig dat hij dit heeft aangedurfd.

Ondanks alle opmerkingen die over dit land kunnen worden gemaakt, vind ik dat we Zuid-Afrika moeten blijven steunen. Omdat ik de toestand in Zuid-Afrika min of meer ken, steun ik het beleid van de minister.

Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw de voorzitter, vooreerst wil ik opmerken dat ik niets terugneem van mijn beleidsnota, die hier overigens op een ruime instemming kon rekenen. Tijdens de bespreking van de beleidsnota hebben we de gelegenheid gehad uitvoerig over Zuid-Afrika te praten. Het is natuurlijk altijd mogelijk randopmerkingen te maken. Dat geldt voor elk land in ontwikkeling. Zoals toen is gezegd, blijft de Vlaamse Regering bij haar voornemen de steun aan Zuid-Afrika voort te zetten, zelfs al is Zuid-Afrika niet langer een der minder ontwikkelde landen van de wereld. De Vlaamse Regering steunt en begeleidt Zuid-Afrika omdat dit land als een motor voor het hele continent kan werken.

Ik heb contact gehad met de Zuid-Afrikaanse ambassadeur, met de Zuid-Afrikaanse minister van Buitenlandse Zaken en met de Zuid-Afrikaanse minister van Bestuurszaken. In tegenstelling tot wat de vraagsteller beweert, zijn deze mensen begaan met de praktijken van good governance. Zij ontwikkelen een visie op goed bestuur. Wij mogen de situatie in Zuid-Afrika niet op basis van westerse normen beoordelen. Op dit laatste punt wil ik straks trouwens nog even terugkomen.

De Vlaamse overheid onderhoudt geen contacten met de door de vraagsteller aangehaalde Zuid-Afrikaanse bronnen of personen. Noch mijn kabinet, noch de administratie Buitenlands Beleid hebben weet van de door hem aangeklaagde situaties.

De Vlaamse overheid is er zich van bewust dat het uitbetalen van welzijnstoelagen in Zuid-Afrika een heikel thema vormt, maar dan wel in een andere dan de door de vraagsteller bedoelde zin.

Voor vele arme Zuid-Afrikanen vormt een uitkering de enige bron van inkomsten. De Zuid-Afrikaanse regering beseft evenwel dat deze situatie op termijn onbetaalbaar kan worden. Een groot gedeelte van de bevolking is en blijft afhankelijk van vervangingsinkomens. Door aan de economische ontwikkeling van het land te werken, wil de Zuid-

Bourgeois

Afrikaanse regering ervoor zorgen dat steeds meer mensen een eigen inkomen verwerven.

Om historisch achtergestelde groepen kansen in het economisch leven te geven, is het Black Economic Empowerment Program in het leven geroepen. Tot nog toe heeft dit programma in een beperkte toename van het aantal zwarten en kleurlingen in managementfuncties in de privé-sector geresulteerd.

De Zuid-Afrikaanse overheid stimuleert de oprichting van KMO's. Tijdens zijn bezoek aan Vlaanderen in 2004 hebben president Mbeki en de Vlaamse Regering trouwens een memorandum of understanding over de samenwerking met betrekking tot KMO's afgesloten. De Vlaamse Regering heeft minister Moerman met de uitvoering van dit memorandum of understanding belast.

Tijdens mijn eerste gesprek met de Zuid-Afrikaanse ambassadeur is gebleken dat de Zuid-Afrikaanse regering vooral streeft naar economische samenwerking met KMO- en landbouworganisaties en met de haven- en de diamantsector. Het gaat hier om een land in ontwikkeling dat een middenkader tracht op te bouwen.

Verder mogen de landhervorming en het landbouwbeleid niet met elkaar worden verward. Vlaanderen is bij geen van beide zaken betrokken. De Vlaamse overheid ondersteunt enkel een aantal louter technische programma's met betrekking tot de voedselzekerheid en het duurzaam gebruik van de bodem.

De verwijzingen naar de landhervormingen in Zimbabwe en naar de houding van president Mbeki ten aanzien van president Mugabe leiden ons te ver. Ik weet niet of wij een oordeel moeten vellen over het Zuid-Afrikaans beleid ten aanzien van een ander Afrikaans land. Vroeger heeft de Zuid-Afrikaanse regering ervoor gekozen zich niet in de binnenlandse aangelegenheden van Zimbabwe te mengen. Deze houding is ondertussen gewijzigd. De secretaris-generaal van het ANC heeft gepleit voor het creëren van een klimaat dat vrije en eerlijke verkiezingen in maart 2005 mogelijk moet maken. De nieuwe, vrij kritische houding van de Zuid-Afrikaanse regering ten aanzien van het regime van president Mugabe zou een interessante

kentering in de regio kunnen betekenen. Bovendien blijkt hieruit duidelijk dat president Mbeki niet de ambitie heeft de omstreden Zimbabwaanse landhervormingspolitiek zonder meer over te nemen.

Het Vlaams regeerakkoord en de beleidsnota Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking bepalen allebei dat de Vlaamse Regering het Vlaams Parlement een kaderdecreet betreffende de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zal voorleggen. Zodra het Vlaams Parlement dit kaderdecreet heeft goedgekeurd, zullen alle erin opgenomen bepalingen ook voor de samenwerking met Zuid-Afrika gelden.

De samenwerking met Zuid-Afrika gebeurt met respect voor de Zuid-Afrikaanse en de Vlaamse regelgeving. Voor elk project worden de wederzijdse verplichtingen in een project agreement vastgelegd. De administratie Buitenlands Beleid is verantwoordelijk voor de financiële opvolging van de projecten. Voor de inhoudelijke opvolging en monitoring wordt een beroep gedaan op een externe dienstverlener, namelijk de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand. Deze vereniging rapporteert geregeld aan de administratie Buitenlands Beleid over het verloop van de projecten. De administratie Buitenlands Beleid heeft geen weet van gevallen van corruptie of van wanbeleid met betrekking tot de door haar opgevolgde projecten. Ik zie dan ook geen reden om dit onderwerp ter sprake te brengen tijdens de officiële besprekingen die tot het opstellen van een gemeenschappelijke strategienota moeten leiden.

Mijnheer Vrancken, hoewel ik niet sterk in wiskunde ben, zou ik het toch ook even over de door u aangehaalde cijfers willen hebben. U klaagt de verspilling van welzijnsgelden in Zuid-Afrika aan. Volgens u wordt jaarlijks 50 miljard Rand aan 9 miljoen mensen besteed. Indien we dit omrekenen, komt dit neer op een jaarlijkse uitkering van 720 euro per persoon. Dat is minder dan 30.000 frank. Bovendien zouden 37.000 mensen ten onrechte een uitkering ontvangen. Dat is minder dan 0,5 procent.

Ik heb daarstraks gezegd dat we een land als Zuid-Afrika niet op basis van westerse normen mogen beoordelen. In dit verband mogen we dat echter wel. Uw aanklacht klinkt zeer belangrijk, maar

Bourgeois

uiteindelijk gaat het om mensen die jaarlijks 720 euro ontvangen. Ik weet niet of het Vlaams Parlement zich hiermee moet bezighouden. Hoewel ik steeds alle vragen van volksvertegenwoordigers beantwoord, moet ik dit punt toch zeer sterk relativieren.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Ik dank de minister voor zijn uitvoerig antwoord. Tegelijkertijd zou ik even willen reageren op de uitspraken van mevrouw Smet over Zimbabwe en Zuid-Afrika.

Ik heb namelijk de indruk dat mijn vraag om uitleg verkeerd is begrepen. Ik wil de steun aan Zuid-Afrika helemaal niet stopzetten. Ik besef dat de Zuid-Afrikaanse bevolking hulp nodig heeft. Het geld moet echter op de juiste plaats terechtkomen. Dat is mijn grote bekommernis en de onderliggende betekenis van mijn vraag om uitleg.

Ik herinner me de omvorming van Rhodesië tot Zimbabwe. Iedereen was er toen van overtuigd dat dit de ideale samenlevingsvorm tussen zwart en blank zou worden. De gebeurtenissen die zich momenteel in Zimbabwe voordoen, kunnen zich straks ook in Zuid-Afrika afspelen.

Het is uiteraard positief dat het momenteel goed gaat in Zuid-Afrika. Ik heb echter vernomen dat heel wat blanke inwoners van het land een omgekeerde apartheid ondervinden. Ook dit verdient onze aandacht. Ik bedoel uiteraard niet dat we ons in de interne aangelegenheden van het land moeten mengen. Ik vind enkel dat deze opmerkingen tijdens de komende gesprekken met de Zuid-Afrikaanse regering op tafel moeten komen.

Wat de hier vermelde cijfers betreft, gaat het in feite enkel om citaten.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Vrancken, die cijfers moeten ook worden geduid. Op een totaal van 9 miljoen mensen gaat het blijkbaar slechts om 37.000 mensen. Ik kan enkel constateren dat dit, zelfs naar onze normen, geen uitzonderlijk zwaar probleem vormt. Blijkbaar vindt u dat ik op basis van deze gegevens onze samenwerking met Zuid-Afrika moet herbespreken. Dit is niet ernstig.

De heer John Vrancken: De cijfers die ik heb aangehaald, zijn citaten.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Vrancken, de door u aangehaalde cijfers vormen de kapstok van uw vraag om uitleg. U brengt cijfers naar voren om duidelijk te maken dat de samenwerking met Zuid-Afrika vragen oproept.

De Vlaamse Regering is zeer bekommerd om de kwaliteit van alle ondersteunde projecten. Dit is geen nieuw gegeven. De vorige bevoegde ministers hebben die bezorgdheid ook aan de dag gelegd. De Vlaamse Regering wil nog meer belang aan kwaliteitsbewaking hechten. De samenwerking en de technische bijstand worden door onafhankelijke instanties gecontroleerd. Dit is gebruikelijk in het kader van de internationale samenwerking.

Dit betekent uiteraard niet dat er nooit iets kan mislopen. Tenslotte gaat het om mensen en kan misbruik nooit volledig worden uitgesloten. Wij staan in voor de kwaliteitsbewaking van de samenwerking tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika.

Mijnheer Vrancken, de kapstok van uw vraag om uitleg is het feit dat 0,5 procent van 9 miljoen uitkeringstrekkers op jaarbasis minder dan 30.000 frank ontvangen. Blijkbaar vindt u dat dergelijke misbruiken mij tot een gesprek met de Zuid-Afrikaanse regering moeten bewegen.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, blijkbaar hebt u mijn vraag niet goed begrepen. Het gaat me eigenlijk om de corruptie van het regime.

Minister Geert Bourgeois: Ik heb gesprekken gevoerd met de Zuid-Afrikaanse ambassadeur en met de Zuid-Afrikaanse minister van Ambtenarenzaken. Good governance houdt deze mensen sterk bezig. Ik ontvang in dit verband zeer goede signalen.

Dit alles geldt uiteraard niet voor heel Afrika. Mozambique is een gelijkaardig geval, met een gedreven regering die een goed bestuur tracht te voeren. De Mozambikaanse regering bestrijdt corruptie, zorgt voor een degelijk justitieel en politieel apparaat en voert strijd tegen de aids-epidemie.

Ik wil gerust geloven dat de situatie in die landen niet volmaakt is. In ons land verloopt alles ook niet volmaakt. Zuid-Afrika en Mozambique zijn even-

Bourgeois

wel de twee laatste landen waarvan ik de democratisch verkozen bestuurders wil beschuldigen. Zij delen onze bekommernissen. Op bepaalde andere Afrikaanse landen valt veel meer aan te merken.

Beide landen hebben nog een hele weg af te leggen en verdienen onze steun. Zoals in mijn beleidsnota staat te lezen, heeft Zuid-Afrika voor heel het continent een belangrijke rol te vervullen. Dit zal allicht met vallen en opstaan gebeuren, maar in ons land verloopt alles ook lang niet perfect.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, op dat vlak steun ik u volledig.

De voorzitter: De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt: Mevrouw de voorzitter, de heer Vrancken heeft hier een aantal vrijblijvende beschuldigingen geuit. De door hem aangehaalde cijfers kunnen eigenlijk op eender welk land ter wereld worden toegepast. Ik vind dit getuigen van een arrogantie die het Vlaams Parlement niet dient. Ik schaam me ervoor. Ten gevolge van de terechte opmerkingen van de minister moet de vraagsteller als een klein kind terugkrabbelen. Ondertussen lijkt het alsof het hier om een ernstig gesprek gaat. We mogen niet vergeten dat de werking van het Vlaams Parlement ook in het buitenland wordt gevolgd. Vlaanderen heeft hier geen goede beurt gemaakt.

De heer John Vrancken: Mijnheer Bossuyt, ik krabbel helemaal niet terug. Ik heb enkel mijn vraag in de juiste context gesitueerd.

De heer Gilbert Bossuyt: Mijnheer Vrancken, ik heb oren.

De heer John Vrancken: Mijnheer Bossuyt, ik ben niet teruggekrabbeld.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.31 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

